

MĚSTSKÝ ÚŘAD TIŠNOV
nám. Míru 346, 666 19 Tišnov
Odbor územního plánování

Spis. zn. S-MUTI 146/2017/OÚP-P/6
Oprávněná úřední osoba: Bc. E. Patloková

V Tišnově dne 8. února 2017

Římskokatolická farnost Doubravník, IČ 48899267, Doubravník 34, 592 61 Doubravník, kterou na základě plné moci zastupuje
STABIL spol. s r.o., IČ 60727012, Hlinky 142c, 603 00 Brno

ROZHODNUTÍ

Městský úřad Tišnov, odbor územního plánování, agenda památkové péče, jako věcně a místně příslušný správní orgán podle ustanovení § 64 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, jako věcně příslušný správní orgán podle ustanovení § 10 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, (dále jen „správní řád“) a § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a jako místně příslušný správní orgán dle § 11 správního řádu, provedl řízení ve věci vydání závazného stanoviska k restaurátorskému záměru na restaurování vybraných kovových prvků v kostele v rámci projektu „Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže“ na základě žádosti, kterou podal zplnomocněný zástupce majitele objektu **Římskokatolické farnosti Doubravník, IČ 48899267, se sídlem Doubravník 34, 592 61 Doubravník, společnost STABIL spol. s r.o., IČ 60727012, se sídlem Hlinky 142c, 603 00 Brno. Žádost byla na Městský úřad Tišnov doručena dne 3. 1. 2017. V souladu s ustanovením § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění,**

vydává

k restaurátorskému záměru na restaurování zábradlí schodiště na kazatelnu, kříže na střeše kaple sakristie, mříže vstupu do kaple hrobky a kování na dveřích v hrobce Mitrovských v rámci projektu „Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže“, objektu bez čp/če v městysi Doubravník, kulturní památky r. č. 34766/7-4018, na pozemku parc. č. st. 53 v k. ú. Doubravník,

ZÁVAZNÉ STANOVISKO č. 7/2017.

Restaurování zábradlí schodiště na kazatelnu, kříže na střeše kaple sakristie, mříže vstupu do kaple hrobky a kování na dveřích v hrobce Mitrovských v kostele Povýšení sv. Kříže, objektu bez čp/če v městysi Doubravník, kulturní památky r. č. 34766/7-4018, na pozemku parc. č. st. 53 v k. ú. Doubravník, je dle předloženého restaurátorského záměru, který zpracovala MgA. Radka Levinská akad. soch., Bělohorská 159, 636 00 Brno, v rámci projektu „Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže“, který zpracoval STABIL spol. s r.o., Hlinky 142c, 603 00 Brno, Ing. Petr Daniel, a v souladu s ustanovením §14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, **přípustné za splnění následujících podmínek, stanovených v souladu s § 9 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění:**

1. Vlastník zajistí:

- aby restaurátorské práce na dotčených kovových prvcích bylo provedeno držitelem povolení MK ČR pro restaurování uměleckořemeslných děl z obecných kovů,
- aby v případě, že práce bude provádět více restaurátorů s příslušným povolením, byly pro stejné situace (materiály, stupeň poškození apod.), všemi aktéry použity totožné restaurátorské materiály a technologie, včetně jejich totožného výrobce,
- aby práce v jejich průběhu byly řádně dokumentovány.

2. V případě dekorativního kovového zábradlí schodiště na kazatelnu zajistí vlastník zpracování detailního restaurátorského průzkumu stavu kovové konstrukce. Zjištěný stav bude detailně rozepsán a v grafické příloze budou vyznačeny charakteristické projevy degradace, dále bude vyznačen konkrétní rozsah nutného doplnění poškozených a chybějících dekorativních prvků. Na základě zjištění plynoucích z tohoto rozšířeného průzkumu bude, po konzultaci se zástupci státní památkové péče, vypracován detailní návrh na restaurování, včetně navrhovaných materiálů a technologií, ke kterému bude vydáno samostatné závazné stanovisko.
3. Vlastník bude v průběhu prací svolávat kontrolní dny, na které pozve zástupce orgánu státní památkové péče, zástupce NPÚ ú.o.p. v Brně a dodavatele prací.
4. Po ukončení prací svolá vlastník závěrečný kontrolní den za účelem předání prací, na který pozve zástupce orgánu státní památkové péče, zástupce NPÚ ú.o.p. v Brně a dodavatele prací.
5. Vlastník zajistí, aby na závěrečném kontrolním dnu restaurátor předal vlastníkově a zástupci NPÚ ú.o.p. v Brně originál závěrečné restaurátorské zprávy.

Odůvodnění:

Správní řízení bylo zahájeno na základě žádosti, kterou podal zplnomocněný zástupce majitele objektu Římskokatolické farnosti Doubravník, IČ 48899267, se sídlem Doubravník 34, 592 61 Doubravník, společnost STABIL spol. s r.o., IČ 60727012, se sídlem Hlinky 142c, 603 00 Brno. Žádost byla na Městský úřad Tišnov doručena dne 3. 1. 2017.

Dne 3. 1. 2017 byl požádán Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, o vyjádření k žádosti, a to ve smyslu § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění. Vyjádření odborného pracovníka Mgr. Matulíkové, č. j. NPÚ - 371/776/2017/S ze dne 20. 1. 2017, bylo doručeno na Městský úřad Tišnov dne 3. 2. 2017 a bylo jedním z podkladů k vydání tohoto závazného stanoviska.

Dne 6. 2. 2017 vyzval Městský úřad Tišnov, odbor územního plánování, agenda památkové péče, žadatele, aby se dostavil a vyjádřil se k podkladům pro vydání závazného stanoviska. Dne 6. 2. 2017 se Ing. Petr Daniel, jednatel společnosti STABIL, spol. s r. o., která na základě plné moci zastupuje vlastníka objektu, seznámil s podklady pro vydání závazného stanoviska v této věci a nepožadoval se k nim vyjádřit.

Areál kostela Povýšení sv. Kříže s farou je nemovitou kulturní památkou a patří k nejhodnotnějším objektům městyse Doubravník. Náleží k významnému fondu monumentálních středověkých staveb na Moravě. Byl postaven jako rodinné pohřebiště pánů z Pernštejna a jeho velikost měla odpovídat významu mocného moravského rodu. Kostel byl založen v místě raně středověké svatyně, kde byli pohřbíváni nejvýznamnější členové rodu po celé období 15. stol. Za Jana z Pernštejna byla založena stavba nového kostela, která svou velkolepostí měla odpovídat vrcholnému společenskému postavení stavebníka. Nový kostel byl založen jako mohutná trojlodní halová stavba, která nese znaky gotiky a renesance. Použití bílého nedvědicového mramoru na celou stavbu je pro sakrální stavbu v České republice unikátní. V r. 1867 byla ke kostelu přistavěna pohřební novogotická kaple Mitrovských z Nemyšle. Stavba kostela tak monumentálního rázu je pro venkov neprosto netypická.

Kostel z let 1535 – 1583 byl postaven na obdélném půdorysu jako trojlodní halová stavba s polygonálním závěrem, krytá vysokou sedlovou střechou, ze západní strany s věží krytou barokní bání. Hrobka Mitrovských byla přistavěna ze severní strany v r. 1867.

Restaurátorský záměr na restaurování zábradlí schodiště na kazatelnu, kříže na střeše kaple sakristie, mříže vstupu do kaple hrobky a kování na dveřích v hrobce Mitrovských je součástí komplexní projektové dokumentace „Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže, Doubravník parc. č. st. 53., část E. Restaurátorské záměry, stupeň dokumentace pro stavební povolení, z prosince 2016, jehož zpracovatelem je STABIL, projekce a realizace staveb, Hlinky 142c, 603 00 Brno. Zodpovědný projektant Ing. Petr Daniel.“ Navržený postup prací v tomto restaurátorském záměru včetně podmínek tohoto závazného stanoviska bude zapracován do prováděcí projektové dokumentace, která bude předložena k vydání závazného stanoviska.

Jmenované vybrané kovové prvky jsou architektonickými a uměleckořemeslnými součástmi interiéru a exteriéru kostela a jsou nedílnou součástí kulturní památky ve smyslu zákona č. 20/87 Sb., o státní památkové péči, v platném znění. Na základě provedeného průzkumu byl odborným restaurátorem specifikován rozsah a charakter poškození, který je popsán v předloženém restaurátorském záměru:

1) Zábradlí schodiště na kazatelnu

Kované zábradlí schodiště na kazatelnu je z boku osazeno do kamenných schodových stupňů. Dole a nahoře začíná nadstaveným obloukem portálu, který je zdoben stejně jako i pruty zábradlí, motivy vinné révy. V současné době je kovaná část schodiště pojednána šedou nátěrovou hmotou s kovovým efektem (tzv. stříbřenkou); je zde zjevná snaha o sjednocení odstínu nátěru s barvou mramoru a zároveň přiznání materiálu. Na některých místech jsou patrné předcházející nátěrové vrstvy: červená (suřík?) a zelená (19. stol.?). Vzhledem k povrchové úpravě, byť ve smyslu zhodnocení díla působící zcela kontraproduktivně materiál železa nevykazuje významná poškození koroze, ačkoliv drobná ložiska korozních produktů jsou patrná. Poškozená je výzdoba rozvilinami s motivem vinné révy. Z fragmentů, které se zachovaly, je zřejmé, že zábradlí bylo mnohem dekorativnější. Je možné, ba pravděpodobné, že bylo polychromně pojednané (zelené větvičky a lístky, červené bobule...)

2) Kříž

Kříž na střeše kostela je zhotoven z (profilovaných?) pásovin s ozdobným zakončením břevna. Průzkum stavu kovaného železa včetně povrchové úpravy nebyl možný, proto i návrh obnovy je pouze hypotetický a vychází z předchozích zkušeností s podobnými památkami.

3) Mříž vstupu do kaple hrobky

Litinová neogotická mříž s otvíracími křídly a pevnou částí nad poutcem je součástí prostoru kaple nad hrobkou Mitrovských. Mříž kombinuje dekorativní prvky gotizující (motiv lomeného oblouku, zakončení jeptiškami, kružby se sférickými čtyřlísty...) s romantickými volutovými rozvilinami a stylizovanými listy vinné révy. Vrata jsou z vnitřní strany kaple opatřena krabicovým zámkem a bohatě zdobenými krycími štítky. Krabice i štítky jsou povrchově upraveny cínováním. Zámek je funkční, klíče chybí. Povrch mříže byl v minulosti opatřen černou nátěrovou hmotou, která se zachovala již jen ve fragmentech a neplní svoji estetickou a antikorozi funkci. Mříž celoplošně pokrývá slabá vrstva korozních produktů. Korozní produkty cínu a železa vykazuje i povrch krabice zámku. V nedávné minulosti byl z praktických důvodů připevněn k litinové mříži rám se skleněnou výplní. Rám je účelový bez jakýchkoli estetických ambicí. Lze říci, že snižuje zážitek z kvalitního uměleckořemeslného díla.

4) Kování dveří do hrobky

Na dřevěných dveřích do hrobky Mitrovských jsou umístěny v kružbách se sférickými čtyřúhelníky mosazné odlitky hlav býků s kruhem v nozdřích. Dveře se zavírají pomocí krabicového zámku. Zámek i bohatě zdobené krycí štítky jsou povrchově upraveny cínováním. Zámek je funkční, chybí klíče. Odlitky pokrývá slabá vrstva korozních produktů (tzv. patina), která prvkům dodává starobylý charakter. Na cínovaném povrchu jsou vidět, kromě vlastní koroze cínu, ložiska koroze železa. Z vnitřní strany dveří chybí jeden odlitek býčí hlavy.

Záměrem restaurátora je navrátit památku do stavu dle předpokladu co nejvíce podobného uměleckému záměru a umocnit tak estetický účín cenného uměleckořemeslného díla – doplnit chybějící části a povrchovou úpravu dle výsledků doplňujícího restaurátorského průzkumu.

Na základě provedeného průzkumu stavu jednotlivých kovových prvků je v restaurátorském záměru navrhován následující postup prací při jejich obnově:

1) Zábradlí schodiště na kazatelnu: demontáž, doplňující restaurátorský průzkum, zaměřený na primární povrchovou úpravu, sejmutí povrchového znečištění a korozních produktů, návrh rekonstrukce dekorace, rekonstrukce modelace, povrchová úprava nátěrovou hmotou, osazení na místo.

2) Kříž na střeše kaple sakristie: demontáž kříže převoz do ateliéru, demontáž na jednotlivé prvky, sejmutí povrchových úprav, konsolidace materiálu a doplnění chybějících částí, povrchová úprava, osazení na původní místo.

3) Neogotická mříž vstupu do kaple hrobky: demontáž, doplňující restaurátorský průzkum, sejmutí nátěrových vrstev a korozních produktů, revize a případná oprava funkčnosti zámku, povrchová úprava krabice (finální metalizace cínem) doplnění chybějící hmoty, povrchová úprava montáž na místo, vypracování restaurátorské dokumentace.

4) Kování dveří do hrobky Mitrovských: demontáž, sejmutí povrchového znečištění a korozních produktů, finální metalizace cínem, revize a případná oprava funkčnosti zámku, povrchová úprava krabice zámku, finální metalizace cínem, doplnění chybějícího odlitku býčí hlavy s kruhem v nozdrách, osazení na místo.

Lze konstatovat, že navrhované restaurování zábradlí schodiště na kazatelnu, kříže na střeše kaple sakristie, mříže vstupu do kaple hrobky a kování na dveřích v hrobce Mitrovských v kostele je z hlediska památkové péče vzhledem k jejich stávajícímu stavu žádoucí. Navržené práce dle restaurátorského záměru, který zpracovala MgA. Radka Levinská akad. soch., Bělohorská 159, 636 00 Brno, neohrožují a nepoškozují státní památkový zájem, a lze je za dodržení podmínek tohoto závazného stanoviska realizovat.

Požadavek na provádění prací odbornými restaurátorskými kapacitami plyne z § 14a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a souvisí s charakterem kulturní památky – ve všech případech se jedná o díla uměleckých řemesel. V případě obnovy krabicových zámků a dekorativního kování dveří vstupu do hrobky je nutné práce koordinovat s restaurátorem dřevěných částí.

Požadavek, aby v případě, že práce bude provádět více restaurátorů s příslušným povolením, byly pro stejné situace (materiály, stupeň poškození apod.), všemi aktéry použity totožné restaurátorské materiály a technologie, včetně jejich totožného výrobce, vychází z podstaty prováděných prací. Vzhledem k tomu, že na trhu je mnoho různých materiálů, a rovněž k tomu, že ne všichni restaurátoři mohou volit stejný postup, je třeba dohlédnout na to, aby byly použity shodné postupy i materiály, aby výsledek prováděných prací byl totožný.

Dokumentační povinnost rovněž plyne z platných zákonných norem, zejména z § 10 vyhlášky 66/88 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění; žádoucí je zcela průkazná dokumentace, kupříkladu dle Metodického listu NPÚ – Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv č. 4/2006. Je žádoucí, aby závěrečná restaurátorská zpráva byla zcela průkazná a měla náležitou vypovídací hodnotu. Restaurátorská zpráva je totiž svou povahou historickým pramenem k památce (dílu) před restaurátorským zákrokem a sumarizuje provedené práce včetně záznamu použitých technologií. Vhodným vodítkem pro její zpracování je výše uvedený Metodický list NPÚ 4/2006. Požadavek na odevzdání Závěrečné restaurátorské zprávy vlastníkově a zástupci odborné organizace státní památkové péče má oporu v odst. 9 § 14 výše uvedeného zákona.

Požadavek na zpracování detailního restaurátorského průzkumu stavu kovové konstrukce v případě dekorativního kovového zábradlí schodiště na kazatelnu vychází ze skutečnosti, že předpokladem pro stanovení metody restaurování je poznání předmětu ochrany a stavu díla. K získání potřebných informací je nutný přiměřený průzkum, a to adekvátními metodami s využitím soudobých technických možností. Teprve na základě důkladného restaurátorského průzkumu lze stanovit koncepci obnovy a zpracovat návrh na restaurování včetně materiálů a technologií. Průzkumová zpráva – protokol – musí být srozumitelný i pro třetí osoby a jasně strukturován.

Požadavek na svolávání kontrolních dnů má oporu v zákoně, zejména v § 29 a 32, kde je stanoven odborný dohled odborné organizace a dohled orgánu státní památkové péče. Zároveň plyne z povahy věci, že případné dílčí usměrnění - upřesnění, může být uplatněno pouze v přítomnosti všech dotčených stran. Kontrolní dny lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu složek státní památkové péče ve smyslu platné legislativy.

Závěrečný kontrolní den plyne z potřeby provedení kontroly, zda práce byly provedeny v souladu s vydaným platným závazným stanoviskem vzhledem ke skutečnosti, že dílo přejímají vesměs laické osoby. Proto je žádoucí odborné posouzení, včetně doporučení k převzetí díla, či naopak upozornění na případné nedodělky a nedostatky. Toto posouzení může být též chápáno jako součást kompenzace vlastníkově památky a zvýšení jeho právních jistot. Přítomnost orgánu státní památkové péče je žádoucí, aby v případě sporů mohl být zajištěn další postup ve prospěch zachování hodnot kulturní památky.

Městský úřad v Tišnově, odbor územního plánování, agenda památkové péče, posoudil navrženou restaurátorskou obnovu zábradlí schodiště na kazatelnu, kříže na střeše kaple sakristie, mříže vstupu do kaple hrobky a kování na dveřích v hrobce Mitrovských v kostele v rámci projektu „Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže“ v městysi Doubravník a při rozhodování vycházel z výše uvedených skutečností.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat odvolání ve smyslu § 81 a § 82 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění, ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení tohoto rozhodnutí, prostřednictvím Městského úřadu Tišnov, odboru územního plánování, nám. Míru 346, 666 19 Tišnov, ke Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, odboru regionálního rozvoje, oddělení památkové péče, Žerotínovo nám. 3/5, 601 82 Brno.

Bc. Eva Patloková
referentka odboru územního plánování
agenda památkové péče

Doručí se:

STABIL spol. s r.o., IČ 60727012, Hlinky 142c, 603 00 Brno

Na vědomí: Národní památkový ústav Brno

Městys Doubravník

Římskokatolická farnost Doubravník, Nedvědice 82, 592 62 Nedvědice

Vypraveno dne: 8. 2. 2017